Надзвичайно цінні лікувальні властивості мають сапропелі (донний мул), поклади яких виявлено в озерах Перемут, Луки. Вони мають високі теплові та пластичні властивості, гомогенну структуру, широкий спектр макро- і мікроелементів, вітамінів, ферментів, біологічно-активних речовин, можуть лікувати захворювання серцево-судинної, нервової систем, шкіри, хвороби суглобів, ревматизм.

На території Шацького району знаходиться Шацький національний природний парк, створений з метою збереження, відтворення і ефективного використання природних комплексів та об'єктів, які мають особливу природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, естетичну цінність. Крім цього, на території району є інші природоохоронні об'єкти, цікаві з пізнавальної та естетичної точки зору.

Цей високий рівень забезпечення Шацького району природно-рекреаційними ресурсами свідчить те, що природно-рекреаційний потенціал району становить 12,1% від загального природно-рекреаційного потенціалу області, в той час, як його територія займає лише 3,7% площі області. Відповідно і в розрахунку на 100 жителів природно-рекреаційний потенціал значно вищий від середньообласного та показників інших районів. Але задіяний він лише на 10-15%, що свідчить про значні можливості подальшого рекреаційного освоєння. До того ж Шацький район має ряд специфічних характеристик, значення яких зростатиме в перспективі, а саме:

1) унікальний озерний комплекс з чистою прозорою водою, чудовими піщаними пляжами, естетичною різноманітністю ландшафтів, незначними наслідками господарської діяльності;

2) цінний, лікувальний мікроклімат;

3) незначна густота населення;

4) можливості нетрадиційного відпочинку в спокійному природному середовищі з благотворним соціальним оточенням, що забезпечує максимальну реалізацію рекреантом усіх позитивів цих факторів;

5) автономність зон відпочинку, відсутність транзитних потоків транспорту разом з основними транспортними артеріями і наближеністю держав центральної Європи;

6) досить розвинута інфраструктура та матеріально-технічна база рекреації.

Отже, в основі формування Шацької туристично-рекреаційної зони лежить унікальне поєднання високобонітетних, фітонцидних лісів, мальовничих, із чудовими умовами для купання, рибалки, водних видів спорту озер, особливого лікувального мезоклімату, сприятливого екологічного фону, родовищ лікувальних мінеральних вод, грязей, сапропелів, лікарських рослин, іхтіо- та мисливської фауни. Наявність такого природно-рекреаційного потенціалу є невичерпним резервом для розвитку туристично-рекреаційної діяльності.

РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОЗЕРА СОЛЯНЕ (ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ)

СВІТЛАНА ШМАЛЄЙ
Херсонський державний університет

В межах Херсонської області розташована значна кількість природних водойм – більше 20000 озер. Вони розрізняються за походженням улоговин (лиманні, лагунні, річкові, прирадкові), за мінералізацією води (прісні, солонуваті, солоні, розсоли), за

характером водного балансу (стічні, безстічні). Озера мають в основному полог береги. Дно їх вкрите шаром сапропелевого чорного або темно-сірого мулу з домішками детриту. Майже всі озера стічні. Режим їх пов'язаний з режимом річок, з заплаві яких вони знаходяться. Температура води влітку сягає 24-26°С. Взимку озер замерзають. Береги їх вкриті типовою прибережною рослинністю. У межах літорал розвивається водна рослинність. Ці озера є районами рекреації. Мінеральні лікувальн води - природні води, що мають лікувальні властивості внаслідок підвищеног вмісту біологічно активних компонентів. В південно-східній частині області знайден йодні, бромні, хлоридні води. Область є перспективною для пошуків сульфідни мінеральних вод. У різних районах області знайдені мінеральні води різноманітног хімічного складу.

Одним з найбільш перспективних озер для оздоровлення є озеро Соляне Провівши ретельні дослідження води й грязі Соляного, Херсонське повітове земств ще в 1889 році відкрило тут водогрязелікарню, на базі якої виріс санаторій "ГОПРИ". Соляне озеро знаходиться у Голопристанському районі Херсонськ області, на південно-східній околиці м. Гола Пристань та має, як вважають вчен вулканічне походження. Довжина його 1 км, ширина 0,75 км, площа змінюється ві 0,5 до 0,75 км^2, глибина до 1,2 м. Береги озера низовинні, мулисті, живиться вон підземними водами і частково атмосферними опадами. Для постійного живлення озері зроблено свердловини, з яких витікає мінералізована вода. Концентрація змінюється від 20 до 200 г/л. Дно піщане, вкрите шаром сіро-синіх грязей товщино від 0,4 до 2 м. Є прошарок торфу.

Запаси грязей становлять 250000 т і мають лікувальні властивості. На їх баз зокрема, працює санаторій "Гопри". У воді поширені зелені та діатомові водорост біля берегів ростуть очерет звичайний, види осоки. Зустрічаються деякі вид молюсків та ракоподібних. Спочатку озеро було прісним, потім почалося йог поступове засолення, яке закінчилося утворенням солоної водойми. Від момент утворення озеро досить часто пересихало й опріснювалося, і вчені навіть ставил питання про його подальше використання в якості цілющого джерела. У 1888 році результаті сильного розливу ріки Конки, озеро сильно опріснилось і в ньому з'явилас риба. Після падіння рівня води у річці, почалося засолення озера шляхом засолен грунтів та мула. Різноманітні зміни у кліматичному режимі - кількість атмосферни опадів, інтенсивність випаровування та інші, різко відбиваються на дзеркалі озера. 1950 році озеро пересохло настільки, що його поверхня перетворилася на содов соляну рівнину і його прийшлось заповнювати водою, шляхом утворення (буріння декількох неглибоких (самовиливних) свердловин. Наступні спостереження режимом озера показали, що через певний час після розбавлення води в озері хімічний склад знов відновлюється. У 1960 році була пробурена більш потуж самовиливна артезіанська свердловина глибиною до 100 м 4 таким чином бу вирішена проблема пересихання озера.

Розуміння сутності лікувальної дії природних та штучних фізичних фактор впливу на хворих необхідне для розробки методичних принципів використан мінеральних вод у вигляді пиття та ванн, різноманітних промивань та інших процед при різноманітних захворюваннях.

Для побудови схеми лікування, яке включає найбільш ефективне сполучен цих факторів, разом зі знанням їх фізико-хімічних особливостей необхідно уявля також їх дію на біохімічні, фізіологічні та інші процеси в організмі при тому іншому захворюванні. В одних випадках ці фактори можуть виявитися адекватним

РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ТЕТЯНА ОВЧАРЕНКО, СВІТЛАНА КАЛИТКА,
ТЕТЯНА ГНІТЕЦЬКА, СВІТЛАНА БЕНЕДЬ.
Волинський державний університет ім. Лесі Українки

Щедра і велика у красі своїй земля Волинська. Ласкаво вітає вона всіх своєю неповторністю лісів і лук, тихих і лагідних річок, задумливих озер, мальовничих озерно-болотних ландшафтів, живою водою потужних джерел, багатством рослинного і тваринного світу. Волинська область розташована у межах Волинсько-Подільської окраїни Руської плити, яка є частиною Східно-Європейської платформи. Фундамент цієї давньої платформи сформувався протягом майже 2,5 млрд років і має досить складну будову.

Через територію Волині пролягли важливі міжнародні туристичні маршрути, оскільки вона межує на заході з Республікою Польща, на півночі – з Республікою Білорусь, на півдні та сході з Львівською та Рівненською областями. Таким чином,